

פרטיכל מס' 2 / 2

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב', יז' באב תש"י - 31.7.1950

נוכחים:

ד"ר א. גרנות - יו"ר
ש. דיין
א. חושי
ב. רפפור
י. אפרתי
פ. נפתלי
א. בן-אליעזר
ד"ר ס. סנה
א. ס. גפיהובסקי
א. הרצפלד
י. רוקח

פוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
י. פינקלשטיין - משרד העבודה

ש. ספינק - נציג האוצר
ס. אילון - מזכיר הועדה

סדר היום:

תקציב הפיתוח

חוק הארנונה.

הישיבה נפתחה בשעה 10.15

בגלל העדרו של יו"ר הועדה, מר פינקס, פסיבת שחלה,
נתבקש ד"ר א. גרנות לנהל את הישיבה.

הוחלט לקיים להבא את ישיבות ועדת הכספים בבית מצפה,

משרד האוצר.

רש

ישיבת ועדת הכספים
יום 31.7.50

חוק הארנונה

ד"ר ס. סנה:

אני רוצה להזכיר לוועדה שהתחייבנו להכניס את חוק הארנונה לכנסת, והייתי רוצה שבקביעת לוח הזמנים של ישיבות הוועדה, ידאגו לכך שהארנונה תוכנס בזמן.

ד"ר א. גרנות:

ועדת המשנה לענייני ארנונה תתכנס הערב. לא אוכל לשפול בעניין זה, כי איני מכיר היטב. אני מציע שמישהו אחר ירכז את הדבר.

ג. רפפורט:

לפי פעולת ועדת המשנה בסעיפים שדנה עליהם ולא סיימה את הדיונים בהם, נדמה לי שאין סיכויים שהטיפול בארנונה יסתיים השבוע. אולי היה צריך שלא בטפל בכל הפרטים, אלא בדון על החוק בכללותו כאן בוועדה המלאה.

ד"ר א. גרנות-היר:

לפני ועדת המשנה לחוק הארנונה עומד עוד שבוע שלם. אני מציע שמישהו יתנדב לרכז את הוועדה.

פ. נפתלי:

אני סבור שאפשר לבמור את העניין בזמן, אם יהיה רצון לכך. עלינו לזכור שהתקדמנו בסעיף הסכריע ביותר - דירוג ותשלומים. אם נקבע ישיבה להערב, וישיבות נוספות ליום ד' וליום ה', נוכל לפיים את העניין בזמן.

ד"ר ס. סנה:

אני מציע להחליט שהוועדה מחזיקת את ידי חבר אחד שתוכה להעביר את ענין הארנונה בוועדת המשנה בטמפו שיאפשר להביא את החוק לכנסת לפני הפגרא. יש מי שמעוניין לדחות את הדבר, ואני רוצה למנוע את הדחיה.

היר ד"ר א. גרנות:

אני מציע שמר אפרתי ירכז את ועדת המשנה. כן אני מציע שנחייב את חבר הוועדה אפרתי לעשות מאמץ מכסימאלי כדי להביא את חוק הארנונה לפני הכנסת לפני הפגרא.

סיכום:

הוחלט שמר אפרתי ירכז את ועדת המשנה לענייני ארנונה, במקום מר פנקס שלא יבוא השבוע. מסיבת מחלה. הוועדה פחייבת את מר אפרתי לעשות מאמץ מכסימאלי כדי להביא את הדבר לפני הכנסת עוד לפני הפגרא.

תקציב הפיתוח:

היר ד"ר א. גרנות:

אנו סוכרחים להתקדם בעניין תקציב הפיתוח, מאחר שעלינו להביאו לכנסת לפני הפגרא. אני מתאר לעצמי שתהיינה הסתייגויות, כך שהתקציב סוכרה להיות על שולחן הכנסת ביום ב' הנא, אם אנו רוצים לפיים את הדיון בו עד הפגרא.

אני קובע שהויכוח הכללי אשר התקיים ביחד עם אנשי

רט

ישיבת ועדת הכספים
יום ב' 31.7.50

ועדת הכלכלה וועדת העבודה, נסתים. אני מניח בהסכמתכם שהויכוח הזה אינו נתון לסיכום. אפשר היה להכניס הצעות שינויים ולקבל רשות להסתייגות.

אנו עוברים לסעיף הראשון - שיכון לעולים. ההצעה היא להקים 45 אלף יחידות דיור, אשר מהם כ-50% יהיו בנקודות ההתיישבות החדשה והקיימת. בסעיף זה הסכום הוא 18 מליון ל"י. נשמע ביקורת בקשר לסעיף הזה, אולם גם המבקרים טבורים שההצעה הכרחית מאחר שהמדובר הוא על שיכון לעולים.

ג. רפטור: אני מבקש לקבל פירוש בקשר לסעיף הזה. שר האוצר הודיע, בזמן ששששששש שהתחלנו את הדיונים על תקציב הפיתוח, שיהיה פירוש על כל סעיף.

היור ד"ר א. גרנות: מהדברים שהושמעו כאן, ומדברים ששמעתי במקום אחר, אני יודע שמספר מסויים של יחידות דיור כבר נמסר למשתכנים, ושלושים אלף יחידות נמצאות בשלב שונה של עבודה.

שר האוצר א. ספלון: אני רוצה להפנות את תשומת לב חברי הועדה להודעת שר פנקס שכל חברי ועדת הכלכלה וועדת העבודה רשאים להכניס הצעות ולרשום הסתייגויות. אחד מהחברים אמר לי שהוא מתכוון להכניס שלוש הצעות. ברור שההצעות תוגשנה לוועדה.

(טראה מפה). במפה הזאת אתם רואים את תכנית חלוקת השיכונים החדשים בארץ. בדברי בכנסת נתתי את הפירוש ששר רפטור מבקש. אינני יכול למסור ברבע זה מספרים מדוייקים, אבל נדמה לי ש-20 אלף יחידות דיור הוקמו בנקודות שששששש, במשקים הקיימים והחדשים, ועשרת אלפים יחידות הוקמו במושבות ובמושבים. כן הוקמו יחידות דיור בסביבת הערים ובתוכן. בבאר שבע רוצים לבנות אלפיים יחידות דיור. ההוצאה לפועל געשית על ידי המשרד, על ידי קבלנים או חברות שיכון.

אתמול הניחו את אבן הפינה להקמת 50 יחידות דיור באילת.

אני יכול לפטור רשימה של מספרים שהיו מדוייקים לפני 3 שבועות; ברור שבינתיים היו שינויים. (קורא שששששש פירוש של חלוקת יחידות הדיור בנקודות שונות, נקודות חדשות, נקודות קיימות וכו', אשר בקשר אליהן נחתמו כבר החוזים, וכן רשימה נוספת של חוזים שטרם נחתמו.)

אפשר להזמין יחידות דיור בעוד 5 מליון ל"י. אני מציע שהועדה לא תכנס לדון בכל הפרקים האלה; לעתים קרובות אנו צריכים להעביר סכומים מפקום לפקום בשביל הצריפים הפונקציונליים.

אמרתי את כל הדברים האלה בכנסת. המטרה היא לשרת את צרכי העלייה, ולהפנות סכסיומוס עולים לכפר; אנו רוצים להוציא את הכסף בתקופת השנה הזאת, ולא להשאיר את ההוצאה לפועל לשנה הבאה.

בנקודות החדשות אנו מקציבים 12% לבנינים
צבוריים, לבתי ספר, בתי-כנסת, צרכניות, מרפאות וכו'. אגף השכון
של משרד העבודה מטפל בדברים אלה.

א. הרצפלד:
אני מציע שני תיקונים. תיקון אחד יפגע הרבה
שפיכות-דמים, והוא קשור עם הישובים החדשים
של החיילים המשוחררים. אני מציע שבתוך התקציב הזה לשכון עולים
יהיה אחוז מסוים - ונפילו אחוז פוגבל - מוקדש לישובי חיילים. אני
מציע לקבוע אחוז של 5% לטובתם. הישובים האלה נמצאים במקומות
הספר, בגליל, ליד המשולש, במשולש ובמקומות אחרים. אין לאנשים אלה
למי לפנות; ישנם ישובי חיילים ששוחררים שאין בהם אף בית אחד. אני
מציע ששר האוצר יעשה את הדבר הזה לא באונס, אלא מתוך רצון.

גם בקשר לתיקון השני אני רוצה לקבל את הבנת
שר האוצר. אני מציע להוסיף כמה עשרות לירות כדי להיטיב את הבנייה.
יגידו לי שכל שנוסיף כסף לשיפור הבנייה, נצטרך להטעים את מספר
הבתים. אולם, ישנם דברים מביישים; אינני בעל מקצוע. בדקתי את
הדבר. ההצעה הזאת תהיה פרודוקטיבית מאד. זו עזרה לכולם, ושייך
לכולנו.

א. בן-אליעזר:
ישנו סקטור גדול מאד, דוקא השקטור הקבוצי,
המופלה לרעה בענין זה. יש לי רושם שהבתים
הניבנים בסביבות הקבוצים הם לעולים שיהיו חברי הקבוצים, ואין במטרת
הממשלה להקים פחנות עולים שיעבדו במשקים. אם הנחה זו נכונה,
אני דבק דורש הסתייגות בענין זה. אם המטרה היא פלגית קליטת עליה
ופיזור העולים בכל רחבי הארץ, הפרינציפ שדיבר עליו ראש הממשלה
הוא נכון, למרות ההתנגדות הגדולה של חלק גדול מן הקבוצים.

אני תומך בדעתו של מר הרצפלד בענין הטבת
הבנינים. ישנם דברים קטנים שע"ם אפשר להיטיב את פני הדיור. אני
בדעה שהממשלה משלמת יותר מדי עבור הבנינים האלה; יש אפשרות להיטיב
את צורת הבנייה באותם המחירים, ואפשר, כמובן גם להוסיף. הקבלנים
הפרטיים היו מקבלים עבודות בנייה ברצון רב בתנאים יותר נוחים; הם
מקבלים את אותם המחירים בבנייה בלתי מרוכזת. הגשת העבודה צריכה
להיות פומבית; צריכה להיות התחרות בין הקבלנים הפרטיים והצבוריים.

ש. דיין:
אני מרוצה מזה שיוציאו 12% ולא 7% לבנינים
צבוריים. בשנה הקודמת הוציאו 7% למטרות אלו.
יש צורך בבית ספר בכל מקום. בבית כנסת יש צורך במקום ששם דורשים
זאת. הייתי רוצה שנחליט על הפרינציפ הזה. נוסף לכך אני רוצה
שיחליטו שאם למקום אחד יוסיפו, לפי בקשת המתיישבים, כדי לבנות
בית כנסת, הרי כולם צריכים לקבל זאת, ולא רק אחדים. אני יודע
שיש מקומות ששם בית הספר או אפילו חדר האוכל משמש לבית כנסת. אינני
רוצה שבמקום אחד יתפלל בבית הספר, ובמקום שני יבנו בית אכנסת
מיוחד.

ד"ר א. גרנות:
אתה יכול להציע להוסיף על ה-12%, או להגיד
איך לחלק את ה-12%; עכ"פ, ברור שלא יוסיפו
על מיכסה זו בשום מקום.

ש. דיין:
עכ"פ, אדרוש את אותו הדבר לכולם.

בניני ההתישבות אינם חזקים לסדי. יסודות
הבלוקונים הם חלשים מאד. יש להוסיף כמה עשרות לירות כדי להיטיב
את הבנייה, כי אחרת הבתים ייהרסו.

האם 12% יילקחו מהתקציב הניתן לכפרים,
או שהם נוספים על הסכום שיוצא לבתיים? אני בדעה שאין להפחית את
מספר הבתים על מנת לבנות את הבנינים הצבוריים.

ב. רפטור:
אני רוצה להבטיח שבמידה שהסכומים עוד
לא הוצאו, ולא נחתמו עליהם חוזים,
הם יוקדשו למקומות כאלה שיתאימו ביותר מבחינת התעסוקה. אם
בסעיף „עבודות צבוריות“ ניתן למועצות סכום כדי לפתח מפעלים
לתעסוקה לעולים, אני רוצה להבטיח את שכונ העולים במקומות
שתעסוקה זו ישנה. אין לערער את העבודה במשקים, כפי שרוצה
מר בן-אליעזר. אם דבר זה לא יהיה מובטח, ואני אצטרך להכניס
הפתיגות, אעשה זאת.

י. אפרתי:
בתחילת השנה עובדה תכנית מסוימת על
שכון בקבוצים, ועל מעברות להתישבות
הקיימת. לפי הסכם זה ניבנו 4,000 יחידות דיור לקלישת העליה
בקבוצים, 3,000 יחידות לקלישה במושבות ונמושנים, ו-1,500
יחידות לנוער העולה. התכנית היא להעביר 5,000 מעברות ל-
מסביב ליישובים, ועושים את הדבר לפי ההתכנית. לפי הסטטיסטיקה
ישנם בהתישבות 6,000 עולים, מלבד חברי המשקים. לפעמים העסיקו
במשקים עובדים, לא רק לצורכי המשקים, אלא גם לצורכי תעסוקה.

א. מ. גניחובסקי:
אני תומך בהצעה להקדיש אחוז מסוים
ליישובי חיילים. אני מציע לקבוע למטרה
שן חצי מיליון ל"י, לשכון לחיילים משוחררים, על חשבון העולים.

אני מציע לבחור בועדה מצומצמת אשר תקבע
לאיזוג מטרת מוציאים את ה-12%. כל העולים החדשים רוצים ללכת
לבית הכנסת לפחות כל שבוע, אני מציע שועדת משנה זו תברר את
הדבר ביחד עם משרד הדתות ומשרד העבודה. אינני מוכן להצביע בעד
תקציב של 18 מיליון ל"י, בזמן שאין בונים בתי-כנסת, מקואות וכו'.
אם לא תתקבל הצעתי, אהיה לי הסתייגות.

ד"ר א. גרנות:
דובר על ה-12% האלה, ואיני יודע אם זה
שייך הנה.

א. בן-אליעזר:
האם מקימים רק מספר מסוים של מחנות
מביב הקבוצים, המושבים והמושבות, משום
שמקומות אלה אינם יכולים לקלוט יותר, או משום שהם דוגלים
בפרינציפ של שמירה על חיי הקבוצים, וכו'?

פ. נפתלי:

אני מתנגד לפירוש. ישנם כמה דברים שאני מסכים להם, אבל אין להכנס לפרטים כאן. ישנן דרישות ובקשות שאנו יכולים למסור לממשלה, כדי שהיא תתחשב בהן בזמן ההוצאה לפועל. אני משוכנע שהבקשה בקשר לחיילים המשוחררים צודקת. אולם, אין אני יכול להחליט אם יש להוציא למסרה זו חצי מיליון לירות או לא? אותו הדבר בקשר לבתי-כנסת, וכו'. הצעתי לקבל את הסכום הכללי בלי פירוש ולהעביר את המשאלות לממשלה.

שר האוצר א. ספלן:

התשובה לשאלתו של מר רפסור היא חיובית. לשאלתו של מר בן-אליעזר. בנוגע לנקודות גופף, מתנהל משא ומתן עם הקבוצים והמושבים כמה הם מוכנים לקלוט, כמועמדים לחברות במשק. ישנו הסדר שאם המועמדים עוזבים את המשק כעבור זמן מסויים, הם אפילו מקבלים סכום כסף. סלבד זאת, קבענו מעברות, לא ע"י קבוץ זה או אחר, כי אם לפי האזורים, מתוך תקווה שהאנשים יועסקו בעבודות שונות, וגם בנקודות.

אני מציע לא להכנס לויכוח פרינציפיוני שלא יתן לנו דבר. אנו משתדלים לפזר את הפועלים ולהעביר מכסימום לשטחי הכפר.

לא הבטחנו סכום מתקציב השכון לבתי-כנסת ולמקואות, אולם הבטחנו סכום מהרזרבה למטרות אלו. על כך צריכות להיות הצעות ממשרד הדתות. אני מציע להסתפק בכך שקבענו 12% לבנינים צבוריים בנקודות החדשות; הדברים יסודרו בהתחשב עם תנאי המקום ורצון המתיישבים.

אם ועדת הכספים תתחיל ללמוד את הפרטים, היא תסבך את הדברים. ראשית תתעורר השאלה לאיזו ועדה של הכנסת יש זכות לספל בעניני שכון וכו'. שנית, אנו רק ועדה. אני מציע בענין זה לסמוך על המשרד. לכן אינני מקבל בענין הבנינים הצבוריים לא את הצעת חבר הכנסת דיין ולא את הצעת חבר הכנסת גניחובסקי.

אנו עושים מכסימום של הכרזות בענין מסירת העבודות. אם מדברים על היקף בניה גדול, ישנם קבלנים שאפשר לדבר אתם אם מבטיחים להם חומרים. יש לנו נסיון סר שקבלנים אינם מוכנים לקבל את העבודות האלו. אם תמצאו קבלנים אשר ירצו לקבל את העבודה, אני מוכן אפוא למסור להם.

אם פוונת ההצעה בקשר לחיילים המשוחררים היא לחיילים משוחררים העולים על נקודות שלמות, אני מציע שהועדה לא תקבל החלטה בענין זה, אלא שאנו נחפש דרך אין לסדר את הדבר בגבולות של חצי מיליון ל"י, אם כי הדבר יכול להיות על חשבון העולים.

12% יילקחו מתוך הסכום של 18.000.000 ל"י, ויגרמו, כמובן, להפחתת מספר היחידות לעולים.

את יחידות הדיור נתנו למשקי עולים חדשים, או למשקים קיימים על סמך ההנחה שיקבלו עולים. אם יקבלו במשקים חברים מהעיר, לא יתקבלו עבורם יחידות דיור נוספות.

אתם טועים אם אתם סבורים שאנו מוציאים 400 ל"י ליחידת דיור. סכום זה הוא הממוצע, א לעתים קרובות אנו משלמים 500 ל"י בעד יחידה בירושלים ובמקומות אחרים, שבהם אף אי אפשר לבנדח ב-400 ל"י. אנו מוזילים את הממוצע ע"י קומבינ"ציה מסוימת עם צריפים. יכול להיות שמספר היחידות ירד עד 40 אלף. אולם, אינני יודע אם ועדת הכספים יכולה להחליט על תיקון כזה.

אני מציע לקבל את הסכום המוצע. המראה בשם הועדה יוכל להדגיש שדברים אחרים הובאו להשומת לב הממשלה.

א. בן-אליעזר: כחוב ש"הקוים ייקבעו ע"י ועדת הכספים". אני סבור שאנו יכולים להחליט על הקוים הכלליים. אני עומד על הסתיגויותי, ואנסה אותן.

י. רוקח: מ-45,000 היחידות, אני דורש ש-2,000 יוקדשו לעולים מפונים. נבחרה ועדה, בהשתתפות משרד האוצר, משרד הפנים, הסוכנות היהודית, אהאפוטרופוס, ועיריית חל-אביב, כדי לפנות את חושבי יפו העתיקה. הכוונה היא להרוס את הבניינים, ולשכן את האנשים מחדש. פעינו חלק מהאנשים, והחתייבנו לשכן אותם מחדש. האנשים נכנסו בינתיים לצריפונים בסביבה, ויש להוציא אותם לפני החורף. בעיר העתיקה ישנן 7,000 משפחות. משפחות אלו עלו לארץ לפני שנת ותצי בערך, וחדרו ליפו כי לא היתה להם ברירה. בין המשפחות האלו יש מספר קטן של משפחות חייליים.

שר האוצר א. קפלן: אני יודע שהבעייה קיימת. אינני יודע עדיין מה החליטה הועדה המספלת בענין זה. עלינו לזכור שכל דבר אחר שנעשה על חשבון השכון הזה, יהיה על חשבון הוצאת עולים מהמחנות, על חשבון משהו העומד להתפוצץ. במידה שאנשים אלה עולים, יש להם זכות לקבל שכונ. אני מציע להשאיר לממשלה את פתרון השאלה כשיצטרכו לפנות את האנשים. אם לא יהיה כסף אחר, הממשלה אולי תוריד מסעף זה. כל דבר אחר שאנו עושים, הוא על חשבון החלשים ביותר. אני מציע לא לקבוע דבר מפורש כעת בענין זה.

ד"ר א. גרנות-היר:

אני מציע להחליט להסב את חשומת לב שר האוצר להערות ולדרישות שנשמעו כאן, בקשר לחיילים - 5% או חצי מיליון ל"י - ובקשר למפונים. אם הממשלה תמצא את הצורה המתאימה לבצע את הפינוי ביחד עם שותפים אחרים, הרי זה משובח. אני סבור שאיננו צריכים לקבוע מסמרות, אלא להעביר את הדברים האלה לחשומת לב הממשלה.

אני חושב שאפשר להסב את חשומת לב הממשלה גם להצעה מר גניחובסקי בדבר ה-12%. ~~אאא אאא אאא אאא~~

א. מ. גניחובסקי: 75% מאנשי המחנות הצביעו במשאל בעד חנוך דתי. האם כל זה נגמר ברגע שמוציאים את האנשים מהמחנות? משרד העבודה אינו יכול לקבוע בעניינים אלה, ואני מציע ~~אאא~~ שועדה בין-משרדית, מורכבת מנציגי משרד העבודה, משרד הדתות ומשרד החנוך, תטפל בענין.

ז. פינקלשטיין: היתה החלטה שכל מקבלי ההלוואות לשכון זה, יקבלו אותן דרך הבנק וההיפותקאים. הסידורים האלה נעשים באופן ישיר ע"י שר האוצר; בשעתו נמסר לוועדת הכספים על אופן קבלת הכספים בצורה זה. ברור שהרשויות המקומיות מכוונות למוסדות ההיפותקאים. ע"י מגע עם בנק היפותקאי, יכולה עיריית תל-אביב להסדיר את הדבר.

אם ירצו לקבוע כאן איך לחלק את הרבע מיליון שנותר, ייוצר מצב בלתי בריא. אני מציע להשאיר את הסכום הזה להשלמות שונות, כמו בענין פתח תקוה, וכו'. ולדיסטריבוציה חופשית. המדובר הוא ב-500 יחידות בס"ה, ורצוי שהן לא תחולקנה כאן. אפשר להפנות את השמות לב הממשלה לצורך בהשלמות.

ד"ר א. גרנות - יו"ר:

אני מציע לא לחזור למה שהיה כאן בשנה הקודמת, כי הדיון בענין זה לא הוסיף כבוד לוועדה. אני מציע לא לעורר כאן את השאלות כרגע. לכן אני מציע לא לעורר כאן את שאלת אגודת ישראל.

אם הבטיחו לעיריית פתח תקוה 200 יחידות דיור, ולא מילאו את ההבטחה, יש לעמוד בהתחייבות. אנו מבקשים לברר את הדבר.

על הצורה שבה תקבלנה העיריות את ההלוואות דברנו בזמנו. אני זוכר שעכדה בדיון זה השאלה של הבעלות על הבית. דובר ע"כ שהעירייה חתיה בעלת הבית. אנו המלצנו, בחנאי זה שהעיריות חתיה בעלות הבתים, שהאוצר יעביר את הכסף דרך העיריות באופן ישיר.

א. בן-אליעזר: לא השתתפתי בדיונים שהיו בשנה שעברה על נושא זה, ואני רוצה לעורר שאלה אחת שלא הוזכרה. החברים שהחליטו עליהם כתוצאה מהמו"מ לא אהש התגשמו, בגלל קשיים חלוציים בחוסר חומרי בנין, וכו'. אולי ישנם גופים צבוריים המקבלים את החומרים, וגופים אחרים שאינם מקבלים אותם.

בהתחשב עם העובדה שישנה תוספת של סכום מסוים, או עכ"פ, אפשר למצוא מקום לתוספת, אני מציע להקציב מתוך התוספת 150 יחידות דיור עבור עצורים.

ד"ר א. גרנות: מצד אחד דורשות מפלגות; מצד שני ישנן דרישות מחברות; מצד שלישי ישנן דרישות של הרשויות המקומיות. לא יתכן ש להכניס בחשבון זה גם חוג אנשים שהיה להם עבר משותף והיו להם צרות משותפות. אנשים אלה יכולים להכנס לרובריקות השונות הקיימות כבר.

פ. י. כוהן: נתקבל הסעיף "שכון אזרחי", כפי שהוצע ע"י הממשלה.

תקצוב הפיתוח - שכון הנוער העולה:

היו"ר ד"ר א. גרנות:

הכסף הזה כבר הוצא למעשה. היה מכתב מ"עליה הנוער" הדורשת הקצבה של עוד רבע מיליון ל"י.

שר האוצר א. קפלן:
המדובר הוא בסכום של 250,000 ל"י על חשבון השנה הקודמת. כיון שבזמנו לא היה הכסף, החלטתם להכניס את הסכום להקציב הפיתוח של השנה הזאת. בהתאם להחלטתכם, העברתי את הכסף לסוכנות היהודית.

א. ס. גניחובסקי:
אני מציע להוסיף גם השנה רבע מיליון ל"י לעליית הנוער. הייתי מציע להכניס את הסכום לתוך ה-18 מיליון ל"י. אם אי-אפשר לעשות זאת, יש לדאוג להוסיף את הסכום. אמנם המצוקה בקשר לעליית הנוער הוקלה במקצת, אולם לא לגמרי.

א. בן-אליעזר:
הממשלה יכולה וצריכה להתערב ולברוק את צורת הוצאת הכספים שהיא מלווה לחברות וגופים צבוריים. אני מבקש שהוצאת כספי ההלוואה לסוכנות היהודית להקמת שבון לעליית הנוער, תהיה ללא הפליה לגבי תנועות נוער שונות. אם יקבלו את ההנאי הזה, לא תהיה לי הסתייגות. עי"כ שנקבע שלא תהיה הפליה, לא שאשר שאמנם ישנה הפליה.

ב. רפפור:
אני מציע להגדיל את התקציב לנוער העולה ב-250,000 ל"י. שר האוצר אריך להיות מעוניין בזה. מדוע לא לעשות כעת צברים שנוכל להגיע אליהם בין-כך בעוד חודש? אני מציע לקחת את הסכום מן ה-18 מיליון ל"י.

י. אפרתי:
רק לפני כמה שבועות אישרנו 500 יחידות דיור לעליית הנוער. ישנו שבון לנוער עולה במשקים, מחוץ שבון העולים, במידה מספקת. האם אנו צריכים להתזיק ילדים ונוער במוסדות, בזמן שאין מספיק נוער במשקים? המשקים מקבלים את הנוער העולה במחירים זולים מאד.

ב. רפפור:
יכולים להיות מוסדות גם במשקים.

י. רוקח:
יש צורך רב להקים מוסדות מיוחדים לנוער. אני מציע לצרף את הסכומים של 18 מיליון ל"י ו-2 מיליון ל"י, ולהוריד מזה אחוז אחד, כלומר, 200,000 ל"י, לנוער העולה. אני בטוח שמחוך שבון הותיקים יהיו חוגים שלא יגיעו אף פעם לשבון, ועל חשבון זה אני מציע לקחת את הסכום שהזכרתי. לא יוציאו את הסכום של 20 מיליון ל"י.

י. פינקלשטיין:
אני רוצה להעיר את תשומת-לב חברי הועדה לכך שלעליית הנוער אין די נוער למסור למוסדות. מרבית המוסדות נמצאים עכשו בשמוש לא-מלא. חלק גדול מהילדים המבוגרים יותר פונה להורים הבאים ארצה, וכו'. החל מגיל 14, המסגרת אינה מתמלאת. אין התוספת המוצעת לעליית הנוער מהווה את הדבר החיוני ביותר בארץ כרגע. לפני כן השאלה הזאת הייתה חריפה מאד, אולם כעת, אינני סבור שיש הכרח להוסיף את הסכום שהוצע.

שר האוצר א. קפלן:
אם נכתוב כאן שהשמוש בכסף יהיה ללא הפליה, נצטרך לכתוב זאת בתקציב כולו. אני מודיע, שלפי מיטב הבנתנו, אנו פועלים ללא הפליה.

גם בשנה הקודמת התיחסתי בספקנות גדולה לסעיף זה. כולנו טוענים שיש לבנות רק בנינים הברזים. יוקר הבנייה במקרים כאלה הוא גדול מאד. על כל ילד מוציא אתם לפחות 300 ל"י. לפני שנה מסרו לי שישנו סקטור של הנוער הדתי, הסובל. טענתי, מדוע בנה סקטור זה חכלים לתפארת לעלית הנוער. לפני שנה אמרו שיש צורך לסדר מספר ילדים. הסכמתי להיות שותף בבנין המוסדות. איננו יכולים להקים כעת עוד מוסדות; אפשר להסדר בבנינים קטנים ע"י המשקים. הנוער העולה שייך לסקטור של העולים, ואם נחוצות לו עוד 500 יתידות דוור, הוא יוכל לקבל אותן משכון העולים. החזקה נער במשק עולה 5 ל"י; במוסדות האלה החזקה נער עולה 16 ל"י. אני מבין שישנם כאלה הרוצים להקים מוסדות אחרים לתפארת, על מנת להראותם לתיירים האורחים התורמים לטובת המוסדות. איננו חייבים לבנות עוד מוסדות. המשק מחפש נוער, שיעבוד וילמד ביחד עם ילדי המשק. 80% מנוער עולה זה הלכו להתישבות. אם ניתן לעלית הנוער את הסכום שאתם דורשים, נשאר עוד משפחות עולים בלי בית, ואסור לנו לעשות זאת.

ב. רפפור: אינני מתכוון להוסיף מוסדות. אני מוכן להוכיח שאין לקבוצים, לקבוצות, ולמושבים די מוסדות כדי לקלט את הנוער. אני מתכוון לשכון הנוער במשקים.

ס י כ ו ם : הועדה אישרה את הסעיף "נוער עולה", כפי שהוצע ע"י הממשלה. הוחלט לא להוסיף 250,000 ל"י לסעיף זה. מר רוקה שומר לעצמו זכות להסתייגות ומציע להקדיש אחוז אחד מתוך הסכום של 20 מיליון ל"י לנוער העולה. מר רפפור שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להוסיף במעוף זה 250,000 ל"י, לשכון הנוער העולה במשקים. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להוסיף 250,000 ל"י במעוף זה, לעלית הנוער.

תקציב הפיתוח - שכונ חייילים:

מר האוצר א. מ. מ. : המדובר הוא על חיילי צבא הקבע. לפני שנה דברנו על דירות של שנים או שלושה חדרים, ועל הלואות של 600 - 700 ל"י. למעשה יש צורך ב-2,000 דירות. לפני שנה קבעו סכום של 1,440,000 ל"י. אין השנה כל הקצבה לחיילים משוחררים. מקומות השכון של חיילי אבא-הקבע חלויים ברצונם של המתגיסים. הם חותמים על חוזים לשלוש או חמש שנים. מישהו שאל אותי אם נותנים יתרונות לקצינים. אין אפשרות לעשות זאת, כי בצבא הקבע אין טוראים.

ס י כ ו ם : הועדה אישרה את הסעיף כפי שהוצע ע"י הממשלה.

תקציב הפיתוח - הלואות לרשויות המקומיות וחברות צבוריות:

ב. רפטור: אני מבקש לקבל פירוט על הסכום של ששה מיליון ל"י לעבודות צבוריות. סכום זה בודאי קשור עם סכומים אחרים של גורמים אחרים.

י. רוקח: אני מבקש להפריד בין הלואות לרשויות המקומיות לבין הלואות לחברות צבוריות. מה הסכום להלואות לחברות צבוריות? יש הבדל רב בין רשום מקומית לבין חברה צבורית. איך חברות צבוריות מוציאות לפועל עבודות צבוריות? אני מבקש שלא יהיה עלינו לחץ מטעם משרד העבודה שאנו נפתור את בעיית התעסוקה. הרשויות א זקוקות גם לפיתוח שאינו קשור עם תעסוקה. לא רק שאיננו מקבלים עזרה, אלא אנו משלמים רבית כדי לפתור את בעיית התעסוקה. אני מציע להחליט ש-30% מן הסכום לרשויות המקומיות יוצאו לפיתוח המקומות. בסופו של דבר, פיתוח זה משתלם.

א. מ. גניחובסקי: אאאאאא
אי אפשר שנמכרים להוצאת הכנסת מחלוקת הסכומים הגדולים והחשובים האלה. אני מציע לקבוע ועדת משנה אשר תחלק את הסכום של ששה מיליון ל"י.

אנו מציעים שבתוך תקציב הפיתוח של השנה - ואיני מדבר על הסכום של השנה הקודמת - יהיה סכום של 650,000 ל"י, הלואות לרשויות מקומיות ונקודות אחרות, להקמת בנייני דת. על סכום של 300,000 ל"י ישנה החלטה מפורשת של ועדת הכספים; החלטנו על הסכום הזה בזמן שדנו על תקציב הפיתוח לתקופת הביניים. אפשר לבדוק זאת. דבר זה הוא חשוב מאד בשבילנו. לרשות מקומית אין די אמצעים כדי לבנות בנייני דת. אני מציע להגדיל את הסכום הרשום כאן ב-650,000 ל"י. מזה 300,000 ל"י, כבר הוחלט עליהם, ויש לקחת אותם מהרזרבה. יש למצוא מקור לעד 350,000 ל"י, ואם לא ימצא מקור כזה, אציע להגדיל את תקציב הפיתוח בסכום זה.

ב. רפטור: אם אקבל את הפירוט על אופן הוצאת ה-6 מיליון ל"י, אוכל לדעת מה מדיניותו האזרח בעניין זה. לא עמדתי על דרישתי לקבל פירוט בסעיפים גדולים למדי, אולם, סעיף זה וסכום זה של 6 מיליון ל"י אינו אומר לי דבר.

י. רוקח: מה בעניין בתי ספר?

א. בן-אליעזר: אני מסכים לסעתו של מר רוקח שיש להפריד בין הרשויות המקומיות לבין החברות. כן אני מצטרף לבקשה לקבל פירוט על הסעיף הזה.

י. פינקלשטיין: בשנה הקודמת ניתנו לרשויות המקומיות הלואות בסך של הכמה מיליון ל"י, אאאא ייצרו היקף עבודה כדי 7,780,000 ל"י, שהתחלק למטרות בנייני חנוך ובנייני בריאות. בעקר הוצאו הסכומים לבנייני אא חנוך, לבתי ספר, במקרים מעטים הוקמו כמה מוסדות תרבות. הסכום של 7,786,000 ל"י כולל כבישים, חשמל, מיבנים תעשייתיים. הרשויות המקומיות הסתתפו בבניין כבישים עורקיים או כבישי גישה.

לבניני חנוך ובריאות הוצא סכום של 2,249,000 ל"י; מזה הקימה עיריית תל-אביב מוסדות בריאות ב"60,000 ל"י לפיתוח איזורי העשייה ניבנו מיבנים העשייתיים ברשויות הקטנות, בסך 834,000 ל"י. ניבנו כמה כבישים חדשים, כלומר, נעשה פיתוח למים, ביוב, ניקוז וחיפול, הוצא סכום של 1,545,000 ל"י. סכום של 604,000 הוצא לדברים כגון נטיעות, הכשרת קרקע וכו'.

היו דברים שמטרתם היחה תעסוקה, אולם, לא פעם נעשו דברים כדי לצמצם את עקרון התעסוקה ולהרבות בפיתוח. הפיתוח לא הוזנח. היו כ"4/3 מיליון ימי עבודה, בחישוב של 9 - 10 ל"י ליום.

השנה אפשר ללכת במגמה זו של הדגשה יותר גדולה על פיתוח, בעקר בשמח המים. ההלואות שאושרו ע"י הועדה הבינמשרדית מתוך המסגרת שניחנה לרבע השנה הראשון, בצירוף עם היתרה מן השנה הקודמת, מכוונות בעקר לפיתוח איזורי, העשייה בדרכים, חשמל, מים ומיבנים - 459,000 ל"י; מוסדות בריאות - הפעם ברשויות מקומיות אחרות, ולא בתל-אביב - 129,000 ל"י; מים, ביוב, ניקוז אאאאאא וחיפול - 661,000 ל"י; כבישים ומדרכות, בעקר כבישי פיתוח בתחום המוניציפלי - 953,000 ל"י; נטיעות ועוד - 136,000 ל"י. סכומים אלה אושרו בהסכמת משרד הפנים והרשויות המקומיות.

ישנה רשימה של 1,563,000 ל"י, הטעונה אישור. סכום זה יחולק: 241,000 ל"י לבחי"ספר, בעקר במקומות הקטנים; פיתוח איזורי העשייה - 99,000 ל"י; העשייה ומלאכה - 93,000 ל"י; מים, ביוב, חיפול וניקוז - 580,000 ל"י; כבישים מחברים - 146,000 ל"י; השתתפות בכבישי גישה - 51,000 ל"י; כבישים פנימיים בישובים - 122,000 ל"י; יתרת הסכום הוצא לכבישי הבור קטנים, ועוד.

בענין העבודות הצבוריות, שמנו את הדגש על העניינים אאאאאא המוניציפליים החשובים. למשרד הבריאות יש המלצה נוספת לגבי מוסדות בריאות, הכבישים אינם דבר כה רע, כפי שזה נדמה. לכבישים אלה יש השפעות רבה, כי לכל השכון החדש בפריפריה המרוחקת מהישובים, חבור הוא מחויב המציאות.

אם הועדה אינה רוצה להרוס את כל העניין ואת כל העבודה, הרי היא אינה יכולה לדון על הפרטים כולם. הדברים האלה מצריכים מו"מ, והדיונים של הועדה יעתיקו את ההוצאה לפועל של העבודות להקופה רחוקה. בינתיים, החיים אינם יכולים לעמוד. ענין פירוק המחנות והעברת המעברות הוא ענין תעמנקה ממדרגה ראשונה, וצריך להיות צמוד לכומר התמרון בענין זה.

הסכום שאושר לרשויות המקומיות בראשית שנת החקציב היה לשלושה חדשים, רק בכוח העובדה שיש לנו חופש פעולה, נוכל לבצע עבודות בתקופה קצרה ככל האפשר. מספיק שיהי בעניינים אלה תיאום בין משרד האוצר, משרד העבודה והרשויות המקומיות. אם הועדה תרצה בכ"ז לדון בפרטים, לא תיעשה העבודה בשעה הנכונה.

שר האוצר א. קפלן: ברצוני להסביר את המושג "חברות צבוריות". פנו אלינו תמשה גופים שיש להם חכניות פיתוח גדולות או קטנות, ובקשו הלוואות. החברות האלו הן: חברת פיתוח טבריה, חברת הכשרת הישוב, רסקו, ושני גופים נוספים שהשם "חברות צבוריות" אינו מתאים להם: קרת - חברת שכונ, ופוריה.

החברות באו בדרישות שונות. חברת פיתוח
טבריה באה אלינו עם הצעה רחבה מאד בקשר לחמי מבריה. קרת, הכשרת
הישוב ורסקו רוצות להקים שכונות חדשות. צוקר, מתכוון לפיתוח
פוריה, בדרכים, מים ובניינים.

חוץ מבתי ספר ומלונים, איננו רוצים
הלואות לבניינים. אנו מוכנים, באמצעות אפ"ב השקעות, לתת להם הלואות
לפי תכנית מאושרת, לעבודות פיתוח - דרכים, מים וכו'. אפ"ב מוכן
לתת הלואות בהיקף של 3 מיליון ל"י לחמש שנים, בתנאים מסוימים,
הוא אינו מוכן לתת 100% מן הכסף. 2 מיליון ל"י שלנו, יהיו
4 מיליון ל"י. אנו מציגים תנאי שלחברות, - מלבד העיריות - אנו
נותנים רק להוצאות שכר עבודה. אנו מעוניינים בזה, כי אנו רוצים
להעביר את עול הפיתוח גם על אחרים.

אני נותן לעיריות הלואות לעשר שנים. פה
יהיה מהזור יותר גדול. רציתי למשוך לענין הפיתוח ופחרון בעיות
התעסוקה גופים שהם פחות או יותר אצאצא צבוריים, או שיש להם
ביקורת ציבורית. אני מסכים לכך, שיפרידו בין שני הדברים, כדי
לקבוע תחומים בין חברות ציבוריות לבין העיריות. אני חושב שהשנה
נוציא להברות הצבוריות כחצי מיליון ל"י מתוך ה-6 מיליון ל"י.

ההלואות לעיריות אינן מתאשרות ע"י משרד
אחד, כי אם ע"י ועדה בינמשרדית, היו מקרים שבהם משרד הפנים לא הסכים
לבקשת העיריות; אולם, באופן תיאורטי, מיצג משרד הפנים את העיריות.
משרד העבודה מיוצג בוועדה, כדי לדאוג לתעסוקה ולפיתוח; משרד האוצר
קובע את הבטחונות. אם חברי הוועדה אינם מגיעים לידי הסכם, יכול
שר האוצר להתליט. בוועדה משתתפת הפקידות הגבוהה של המשרדים.

אין בידינו עוד תכנית מלאה של ההכניות
לשנה זו. בתור ראשון העמדנו את סדורי המים. אם איני מועה,
יהיו סדורי מים ב-20 נקודות בארץ. ע"י סדורי המים נאפשר את
התיאת הנקודות. ישנם מקומות שקיימים בהם ישובים - מושבות או
מושבים וכו' - ושאו מיטבים לידם מספר גדול של עולים. נצטרך
לאפשר למקומות אלה לקבל יותר מים. נצטרך להגיע אצל לידי הסדר
עם משרד אצאצא בענין זה, כי אנו לוקחים לעצמנו תפקיד חקלאי.
אינני יודע את המספרים המדויקים; נצטרך להשקיע שני מיליון ל"י
למים. אנו נותנים למעשה את כל הציוד הדרוש, בתנאי ההלואה
האמריקאית. *

כמובן, לא נעשה הכל בקשר למים במשך
השנה הזאת. השלב הראשון יקח כפי הנראה שנתיים.

הדבר השני שאנו רוצים לעשות הוא ביט,
ובעקר בנקודות הגדולות. לפעמים בעייה זו היא רצינית מאד.

אנו דורשים מן המקומות במחונות מלאים.
המלווה האמריקאי והבנק לא הסכימו לתת הלואות אם האוצר לא יהן
ערבות נוספת. למעשה נחנו עד עכשו ערבות בקשר עם מים בעד עכו,
לוג ורמלה.

אח"כ אנו לוקחים בחשבון את עניני

התעסוקה.

רט.

שאלו על חלוקת השיכונים. בתכנית המשותפת
אנו רוצים לאחד את השיכון, התעסוקה והפיתוח, ולכן אני מקווה שחלקן
של המועצות האיזוריות יהיה השנה, בצופן אבסולוטי ויחסי, יותר גדול
משהיה בשנה הקודמת.

לא כולם הצליחו להמציא את הבטחונות.
במקרים מסויימים הסכמנו לתת הלוואה, לבנינים צבוריים, אבל דרשנו
שמישהו ישא באחריות.

אנו רוצים למצוא בסעיף הרביעי חלק
מהכספים בשביל בנין בחי-ספר, לא בנקודות החדשות, כי שם מקבלים 12
אחוז מהשיכון הכללי.

אני מבטן לבקש את מר פינקלשטיין להשתדל
לסדר את הקוים העיקריים, כמובן, בחנאי שיהיה חופש פעולה. גם כשמקבלים
אישור לתכנית לארבעה חדשים מעיריית חל-אביב, יש צורך להכניס שינויים.
איננו יכולים לקבוע מסמרות אכעת. הבעיה הגדולה של העבודה בערים
הגדולות הפכה לפחות חריפה מאשר העבודה במעברות. הממשלה צריכה להוסיף
לפיתוח במידה שהיא יכולה. בתכנית פיתוח בחנאים שבהם אנו נמצאים,
הכרחי לתת אפשרות להעביר סכומים, ולתחאימים לצרכים.

אני מציע להחליט על סכום של לא יותר
ממיליון לירות לתברות הצבוריות.

אא אאאא

ב. רפפור:
קראתי בעתונים שהממשלה החליטה על 20 אלף
דונם פרדס. האט זה כולל גם את חק"ל?

שר האוצר - א. קפלן:
זוהי שותפות של חק"ל, "יכין", ואולי גם
המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית.

ס י כ ו ם:
המשך הבירור על תקציב הפיתוח בישיבה
הבאה שתחייט מחר בשעה 0900.

x-x-x-x-x-x

הישיבה ננעלה בשעה 13.40